Lieta Nr. C15 1839 15

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Jelgavā, 2015.gada 4.jūnijā

Jelgavas tiesa: tiesnese J.Mauliņa
izskatīja rakstveida procesā civillietu /pers. A/ prasību pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

2015.gada 7.aprīlī prasītāja /pers. A/ cēlusi tiesā prasību pret atbildētāju /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu, lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai uzturlīdzekļus bērna /pers. C/ uzturam Latvijas normatīvajos aktos paredzēto minimālo uzturlīdzekļu summu no prasības pieteikuma iesniegšanas dienas līdz 7 gadu vecumam 25 % no valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas, bet no bērna 7 gadu vecuma līdz bērna pilngadībai – 30% apmērā no valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Norāda, ka prasītājs un atbildētāja ir bērna /pers. C/ vecāki. Par bērnu prasītāja vienmēr ir rūpējusies un audzinājusi viena. Līdz bērna 2 gadu vecumam /pers.C/ tēvs mazliet palīdzēja finansiāli, bet vēlāk nekad nav palīdzējis un atbalstījis – ne materiāli, ne finansiāli. Meitene mācās /nosaukums/ 6.klasē. Apmeklē dažādus pulciņus un nodarbības. Atbildētājs ar meitu pēdējos 3-4 gados nav ticies, nav par viņu interesējies. Prasītāja algoto darbu nestrādā, jo audzina trīs bērnus. Meitenes vajadzības pieaug, nepieciešami līdzekļi viņas attīstībai un aprūpei. Uzskata, ka katra vecāka pienākums ir uzturēt bērnu, vismaz ar minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kā tas ir noteikts valstī. /pers. C/ uz pieteikuma iesniegšanas dienu ir pilni 12 gadi.

Norāda, ka piedzenamo uzturlīdzekļu apmērs atbilst Ministru kabineta noteiktajam minimālajam bērna uzturlīdzekļu apmēram.

Prasība pamatota Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumiem Nr. 37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam".

Tā kā maksājumu kopsumma prasības iesniegšanas dienā nepārsniedz 2 100 EUR, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 250.^{19} panta otro daļu, ierosināta lieta par maza apmēra prasību.

Civilprocesa likuma 250.^{25} panta otrā daļa nosaka, ka, ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.

Prasītājai izskaidrotas tiesības lūgt lietas iztiesāšanu tiesas sēdē (lietas 9.lapa). Tiesā nav saņemts prasītājas paziņojums par nepieciešamību iztiesāt lietu tiesas sēde.

Atbildētājam, saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{21} panta prasībām, nosūtīts prasības pieteikums un atbilstoši Civilprocesa likuma 250.^{22} panta prasībām, atbildētājam izskaidrotas procesuālās tiesības (lietas 8.lapa).

Atbildētājs paskaidrojumus nav iesniedzis, nekādi iesniegumi tiesā nav saņemti, lūgumi nav pieteikti, iebildumi pret prasību nav celti.

Ievērojot to, ka puses nelūdza lietas izskatīšanu tiesas sēdē un tiesa neuzskatīja par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lieta tiek izskatīta rakstveida procesā, pusēm savlaicīgi paziņojot par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.

Motīvu daļa

Novērtējot prasības pieteikumā norādītos apstākļus kopsakarā ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem, tiesa uzskata, ka prasība ir pamatota un apmierināma pilnīgi.

Saskaņā ar Civillikuma 177.pantu līdz pilngadības sasniegšanai bērns ir vecāku aizgādībā. Aizgādība ir vecāku tiesības un pienākums rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās. Rūpes par bērnu nozīmē viņa aprūpi, uzraudzību un tiesības noteikt viņa dzīvesvietu. Bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Civillikuma 179.pantā noteikts, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Strīdus par uzturlīdzekļiem bērnam izšķir tiesa. Minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

Saskaņā ar 2013.gada 15.janvāra Ministru kabineta noteikumu Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" 2.2.punktu katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt katram savam bērnam no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai minimālos uzturlīdzekļus – 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Prasības celšanas laikā valstī noteiktā minimālā mēneša darba alga ir noteikta 360 EUR.

Civillikuma 198.panta 4.punkts nosaka, ka aizgādība izbeidzas, kad bērns sasniedzis pilngadību.

Tiesa uzskata, ka nepilngadīgais atbrīvojas no vecāku aizgādības, sasniedzot pilngadību, ir darbaspēju vecumā, un tad pats var realizēt savas tiesības, ja nevar sevi apgādāt, ir tiesīgs celt atsevišķu prasību par uzturlīdzekļu piedziņu, tāpēc tiesa atzīst, ka uzturlīdzekļi par labu prasītājai piedzenami

līdz bērna /pers. C/ pilngadībai.

Ar dzimšanas apliecības kopiju (lietas 6.lapa) pierādīts, ka /pers. A/ un /pers. B/ ir /pers. C/ vecāki.

Tiesai nav pamata apšaubīt, ka prasītāja dzīvo kopā ar savu nepilngadīgo meitu, kura atrodas viņas ikdienas aizgādībā. Pretēji pierādījumi nav iesniegti.

Prasības pieteikumam pievienota Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra 05.03.2015. izziņa (lietas 7.lapa), kas apliecina, ka prasītāja saņem ģimenes valsts pabalstu no 01.01.2015. ik mēnesi 68,28 EUR apmērā. Minēto informāciju apliecina arī pēc tiesas pieprasījuma Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra sniegtās ziņas (lietas 14.lapa). Citi pierādījumi prasītājas mantiskajam stāvoklim nav iesniegti.

Pēc tiesas pieprasījuma Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra sniegusi informāciju, ka prasītāja no 2014.gada jūnija līdz decembrim saņēmusi kopā ienākumus 950 EUR, 2015.gadā prasītāja nav guvusi ienākumus (lietas 15.lapa).

Atbildētājs pēc tiesas pieprasījuma pierādījumus savam mantiskajam stāvoklim nav iesniedzis.

Pēc tiesas pieprasījuma Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra sniegusi informāciju, ka atbildētājs nav Valsts Sociālas apdrošināšanas aģentūras uzskaitē kā pakalpojumu saņēmējs (lietas 12.lapa), kā arī sniegtas ziņas, ka 2015.gadā atbildētājs nav guvis ienākumus.

Lietā nav iesniegti pierādījumi, ka atbildētājam ir vēl kādi ienākumi.

Tiesai nav pamata uzskatīt, ka atbildētājs pilda pienākumu dot bērnam uzturu, jo ar noteiktiem pierādījumiem, saskaņā ar Civilprocesa likuma 10.pantu, 93.panta pirmo daļu, tas nav pierādīts.

Tiesa uzskata, ka vecāku pienākums apgādāt bērnus ir absolūts, un prasītājas pieprasītais uzturlīdzekļu apmērs neprasa vērtēt atbildētāja mantisko stāvokli, jo tas faktiski ir atbilstošs minimālajam uzturlīdzekļu apmēram, kuru katram vecākam, neatkarīgi no viņa spējām un mantas stāvokļa, ir pienākums nodrošināt katram savam bērnam.

Konvencijas par bērna tiesībām 27.panta pirmā daļa nosaka, ka ikvienam bērnam ir tiesības uz viņa fiziskajai, psihiskajai, garīgajai, tikumiskajai un speciālajai attīstībai nepieciešamo dzīves līmeni. Minētā panta otrā daļa nosaka, ka uz vecākiem vai citām personām, kas audzina bērnus, gulstas galvenā atbildība par bērna attīstībai nepieciešamo dzīves apstākļu nodrošināšanu savu spēju un finansiālo iespēju robežās.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.panta pirmā daļa nosaka, ka tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, bērna tiesības un intereses ir prioritāras. Minētā likuma 10.panta pirmā daļa nosaka, ka bērnam ir tiesības uz tādiem apstākļiem (atbilstošs uzturs, apģērbs, pajumte), kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību.

Savukārt Bērnu tiesību aizsardzības likuma 24.panta pirmā daļa nosaka, ka vecāku pienākums atbilstoši Civillikuma noteikumiem ir samērā ar mantas un sabiedrisko stāvokli rūpēties par sava bērna dzīvību un labklājību, sagādāt viņam uzturu, tas ir, dot ēdienu, pajumti, apģērbu, kopt, audzināt un skolot viņu. Šī panta otrā daļa nosaka, ka vecāku pienākums ir sagatavot bērnu pastāvīgai dzīvei sabiedrībā, pēc iespējas respektējot viņa individualitāti, ievērojot spējas un tieksmes.

Ievērojot Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2007.gada 29.augusta spriedumā (lieta Nr. SKC-556) sniegto tulkojumu LR Satversmes 92.pantam un Civilprocesa likuma 1.pantam savstarpējā saistībā ar Civillikuma tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, kur Senāts atzīst, ka prasības par uzturlīdzekļu piedziņu bērna uzturam, tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā. Tādējādi tiesa atzīst, ka uzturlīdzekļi piedzenami, sākot no prasības celšanas brīža tiesā, tas ir no 2015.gada 7.aprīļa.

Prasītāja lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai uzturlīdzekļus bērna /pers. C/ uzturam Latvijas normatīvajos aktos paredzēto minimālo uzturlīdzekļu summu no prasības pieteikuma iesniegšanas dienas līdz 7 gadu vecumam 25 % no valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas, bet no bērna 7 gadu vecuma līdz bērna pilngadībai – 30% apmērā no valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Tā kā uz prasības iesniegšanas dienu, /pers. C/ ir 12 gadi, tad tiesa uzskata, ka nav pamata lemt jautājumu par uzturlīdzekļu piedziņu bērna /pers. C/ uzturam no prasības pieteikuma iesniegšanas dienas līdz 7 gadu vecumam - 25% apmērā no valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Novērtējusi lietas materiālus, ņemot vērā atbildētāja kā tēva pienākumu piedalīties meitas uzturēšanā, tiesa atzīst, ka no /pers. B/ bērna /pers. C/ uzturēšanai piedzenami 2013.gada 15.janvāra Ministru kabineta noteikumu Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" noteiktie minimālie uzturlīdzekļi (apmērs, kuru katram vecākam, neatkarīgi no viņa spējām un mantas stāvokļa, ir pienākums nodrošināt katram savam bērnam) bērnam no 7 gadu vecuma - no brīža, kad prasība celta tiesā, līdz bērna pilngadībai.

Tāpat tiesa atzīst, ka uzturlīdzekļi nosakāmi procentuāli, jo tas ir bērna interesēs.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 203.panta ceturto daļu, ja pēc tam, kad likumīgā spēkā stājies spriedums, ar kuru no atbildētāja piespriesti uzturlīdzekļi, mainās apstākļi, kas ietekmē maksājumu apmēra vai ilguma noteikšanu, katra puse ir tiesīga, iesniedzot jaunu prasību, prasīt maksājumu apmēra vai termiņa grozīšanu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43. panta pirmās daļas 3. punktu no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos atbrīvoti prasītāji – prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42. panta pirmo daļu tiesas izdevumi, ja prasītāja no to samaksāšanas bijis atbrīvota, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai daļai. Tādējādi no atbildētāja saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.pantu piedzenama valsts nodeva 194,40 EUR (Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.pantā noteikts, ka prasības summa prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu ir maksājumu kopsumma par vienu gadu. Konkrētajā gadījumā valsts nodeva tiek aprēķināta no 30% no prasības celšanas brīdi valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas 360 EUR: 108 EUR x 12 mēneši = 1 296 EUR x 15% = 194,40 EUR) un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 7,85 EUR (lietas 2.lapa).

Tiesa atzīst, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu, atbildētājam nosakāms 7 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz minēto un saskaņā ar Civilprocesa likuma 8.pantu un 97. pantu, tiesa

nosprieda

prasību par uzturlīdzekļu piedziņu apmierināt pilnīgi.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, bērna /pers. C/, personas kods

/personas kods/, uzturam uzturlīdzekļus 30% (trīsdesmit procenti) apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas katru mēnesi, sākot no 2015.gada 7.aprīļa līdz bērna pilngadībai.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij valsts nodevu 194,40 EUR, kas maksājama Valsts kasē, NMR. 90000050138, konts LV55TREL1060190911200, BIC kods TRELLV22, kods 0539.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 7,85 EUR, kuru iemaksa jāveic: ekonomiskās klasifikācijas kods - 21499, saņēmējs Tiesu administrācija, Mūkusalas iela 41b, Rīga, NMR 90001672316, ar PVN apliekamās personas reģ. Nr. 90001672316, saņēmēja iestāde Valsts kase, BIC kods TRELLV22, konts LV51TREL2190458019000.

Noteikt termiņu /pers. B/ labprātīgai sprieduma izpildei 7 (septiņu) dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās brīža daļā par tiesas izdevumu piedziņu.

Tiesas spriedumu lietas dalībnieki var pārsūdzēt 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas Zemgales apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Jelgavas tiesā.

Tiesnese J.Mauliņa